

Nordre Øyeren

Nord-Europas største innlandsdelta

FRA ISTID TIL BIOLOGISK SKATTKAMMER

Gjennom tusenvis av år fra siste istid har elver dannet det enorme innlandsdeltaet Nordre Øyeren. Glomma, Leira og Nitelva har utrettelig fraktet med seg sand og leire mot sine utløp og formet et komplekst naturområde. Her er forgrenede elveløp, våtmarker, sandbanker, bakevjer, grunne laguner, kroksjøer, meandrerende elver, øyer og åpne innsjøer. Et fantastisk plante- og dyreliv og et mangfold av naturtyper har oppstått. Grunnlaget for rikdommen er de dynamiske naturforholdene - med store vannstandsvariasjoner og rik næringstilførsel fra elvene. Variasjonen i naturmangfold gjør Øyeren unik i nordisk sammenheng.

Naturreservatene Nordre Øyeren og Sørumsneset
er 63,7 km². Bare 7,9 km² er landareal.

Foto: Jon A. Markussen

ET BIOLOGISK SUPERSYSTEM

Våtmarkene er et av verdens mest mangfoldige miljøer, med myriader av planter, insekter, fisk, fugler og pattedyr. Våtmarker renser vann, binder karbon, er flomdemper og vannmagasin – og omtales ofte som biologiske supersystemer. Samtidig er våtmarker utsatt for nedbygging, gjengroing og klimaeendringer, og blant verdens mest truede økosystemer. Siden 1900 har 64 prosent av verdens våtmarker blitt borte. For å ta vare på verdiene ble innlandsdeltaet Nordre Øyeren vernet som naturreservat i 1975, og utvidet med Sørumsneset i 1992.

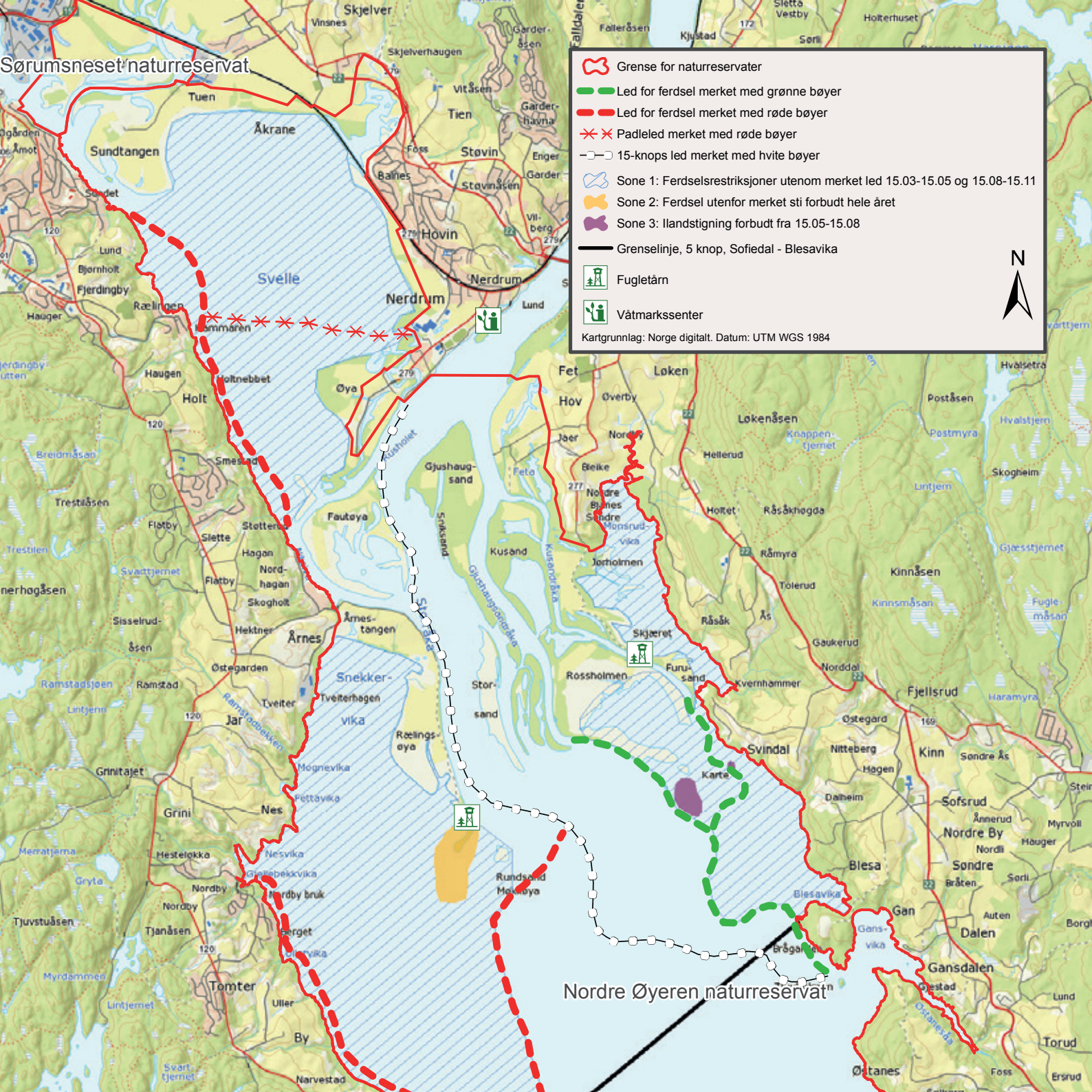
I Nordre Øyeren myldrer det av bunndyr, krepsdyr, insekter, amfibier, fisker, krypdyr og pattedyr. For fuglene er det et eldorado, og 271 ulike fuglearter er registrert hittil. Så stor betydning har området for fugl at det står på Ramsar-konvensjonens liste over internasjonalt viktige områder for våtmarksfugl. Store fugleflokker raster her under trekket til og fra hekkeområdene om våren og høsten. Er du fugleinteressert, bør du særlig besøke området ved lav vannstand for å se de største fuglemengdene.

Øverst fra venstre: Sangsvane, kvinand, fiskeørn og traner kan alle ses i Nordre Øyeren.

Foto: Øystein Søbye

Sørumsneset naturreservat

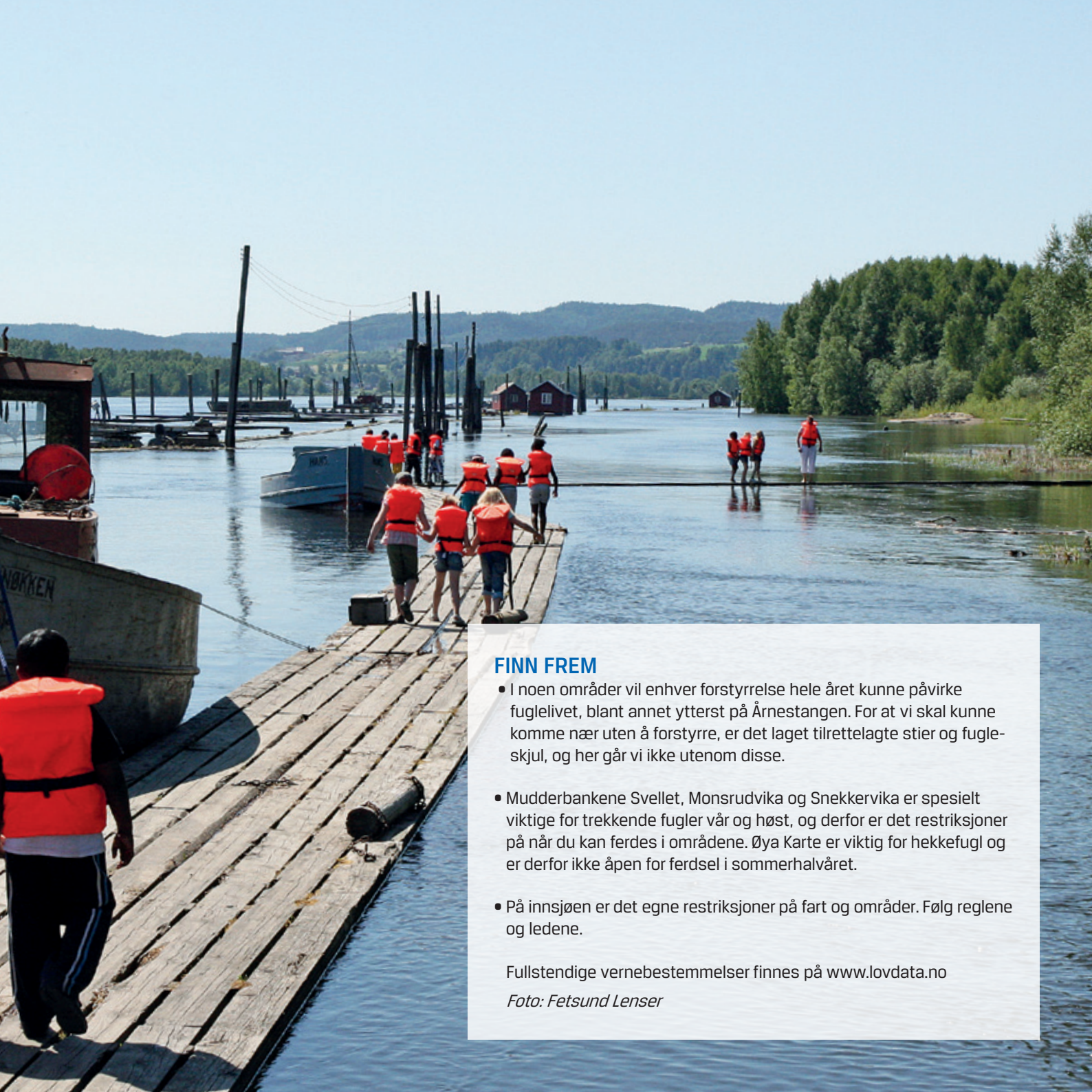

Grense for naturreservater
 Led for ferdsel merket med grønne bøyer
 Led for ferdsel merket med røde bøyer
 Padleled merket med røde bøyer
 15-knops led merket med hvite bøyer
 Sone 1: Ferdselsrestriksjoner utenom merket led 15.03-15.05 og 15.08-15.11
 Sone 2: Ferdsel utenfor merket sti forbudt hele året
 Sone 3: Ilandstigning forbudt fra 15.05-15.08
 Grenselinje, 5 knop, Sofiedal - Blesavika
 Fugletårn
 Våtmarkssenter

Kartgrunnlag: Norge digitalt. Datum: UTM WGS 1984

Nordre Øyeren naturreservat

FINN FREM

- I noen områder vil enhver forstyrrelse hele året kunne påvirke fuglelivet, blant annet ytterst på Årnestangen. For at vi skal kunne komme nær uten å forstyrre, er det laget tilrettelagte stier og fugleskjul, og her går vi ikke utenom disse.
- Mudderbankene Svellet, Monsrudvika og Snekkervika er spesielt viktige for trekkende fugler vår og høst, og derfor er det restriksjoner på når du kan ferdes i områdene. Øya Karte er viktig for hekkefugl og er derfor ikke åpen for ferdsel i sommerhalvåret.
- På innsjøen er det egne restriksjoner på fart og områder. Følg reglene og ledene.

Fullstendige vernebestemmelser finnes på www.lovdatab.no

Foto: Fetsund Lenser

BLI MED UT, MEN TA HENSYN

Unike Øyeren ligger i umiddelbar nærhet til en fjerdedel av Norges befolkning og er et verdifullt, men også sårbart friluftsområde. Vi som bruker området må kjenne verdiene og ta vare på dem:

- Alt som vokser og lever i naturreservatene, er fredet. Nye plante- og dyrearter må ikke spres i området.

- Vi må følge ferdselsbestemmelsene i området slik at fuglene ikke blir forstyrret.

Les mer om dette på side 6-7.

- Hunder må holdes i bånd hele året.
- Vi kan ikke campe eller bruke motorkjøretøy på land, og selvsagt ikke forsøple.
- Jakt er forbudt i Nordre Øyeren naturreservat.
- Fiske er lov når vi følger reglene: Det er tillatt å fiske med stang hele året. Fiske med garn og andre faststående redskaper er kun tillatt i perioden 15.juni til 31. mars, og er forbudt i Leira og Nitelva hele året. Faststående redskap skal være merket med eierens navn og adresse på lett synlige bøyer. Asp og gjørs fanget i Øyeren av mindre lengde enn minstemålet skal settes ut igjen.

Rikt fiske

Øyeren er svært populært blant sportsfiskere, – de største gjeddene i Norge er tatt her.

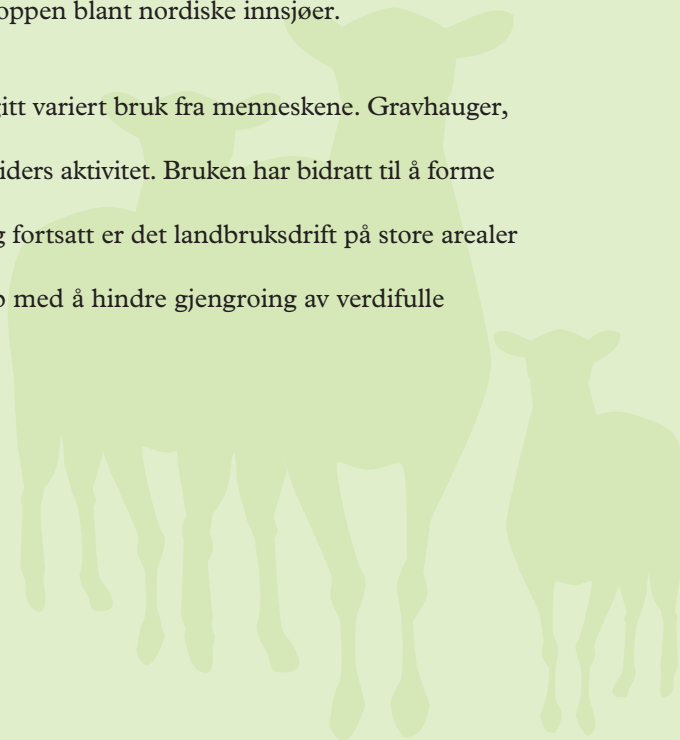
Foto: Øystein Søbye

LIVET I DELTAET

Etter siste istid vandret flere fiskearter fra varmere farvann i Østersjøen helt til Øyeren. Mange fiskearter har sin nordlige grense nettopp her. Øyeren er derfor den innsjøen i Norge med flest fiskearter: hele 25 forskjellige arter finnes her!

Plantelivet i deltaet er også rikt og variert. Til sammen er det funnet nesten 350 ulike plantearter her. Blant disse er over 50 ulike vannplanter, planter som er neddykket mer enn halve vekstsesongen. Antallet plasserer Øyeren helt i toppen blant nordiske innsjøer.

Den næringsrike marka rundt deltaet har også gitt variert bruk fra menneskene. Gravhauger, høyløer og husmannsplasser vitner om tidligere tiders aktivitet. Bruken har bidratt til å forme de naturtypene og det landskapet vi ser i dag, og fortsatt er det landbruksdrift på store arealer i reservatene. Storfe og sauer gjør en viktig jobb med å hindre gjengroing av verdifulle naturområder.

En egen plan for naturreservatene

I 2013 fikk Nordre Øyeren og Sørumsneset en egen forvaltningsplan for hvordan området best skal tas vare på for fremtiden. Planen går blant annet nærmere inn på verneforskriftene og ferdselsreglene i området.

Foto: Øystein Søbye

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Foto forside: Øystein Søyve

Forvaltning: Fylkesmannen i Oslo og Akershus, telefon 22 00 35 00, www.fylkesmannen.no

Oppsyn: Statens naturoppsyn Oslo, telefon 67 12 13 10, www.naturoppsyn.no

Informasjon: Nordre Øyeren Våtmarkssenter, telefon 63 88 75 50, www.fetsundlenser.no

Last ned
forvaltningsplanen:

